

מקור הראש נכתב למת לאמתי לאמת דברי
והנה יל לחכך נבד' נכמה אופני' ומכמה טעמי' מזה השפה
היא כפנים ולא נודע אם סתפשט לתוך המקור לפני' וכבר
נודע שכתבה נח' דבעינין שתרע שאלות המקור שיניא
הדם לשם יהי' המכה' ולסברא זו הסכימו האחרוני' הש"ך
והט"ו ומ"ל דסברא נינהו' ואף אינימא דהמכה מתפשטת
בפנים תוך הסקור' מ' אינו ברור דרך מזה כוול להנח
דס' וכבר הסכימו האחרוני' הש"ך והט"ו ושאר גדולי
הפוסקים רוב מנינ' ונח' בנין דאף באש שיש לה וסת קבוע
ושלא נשעית וסתה בעינין שידעת' בודאי שדרך מכתה
בהניח דס' אלל בלא' אינה תולה במכתה וכ"כ הש"ך
המח' ופני' ואשיע דאף הראב"א' דל' דנעני' ל' דע' שד'ן
מכתה להניח' וס' והוכיח הגאון הח"ן בתשובות ש"מ'
דע"כ דעת הראב"א חכ"י' וגם אין להקל פחות מה שגרסת
כאב תמיד בשעת התשמיש לתלות במכה כדכתב הט"ו בס'י
קפ' וזכ"י קכ"א' כבר הוצג עליו בהגות ידו הגדולה
הגאון הח"ן בנש"ת שלום' ע"ג ודבריו נכונים לפענ"ד
הנמוכה לעין הקורא שס' מפורש בשים שכל ופסקי' טעמים
להורות להמענין שס' וזה דמזעע בתשובות מהר"ל
והאורח הביאם הבי' בס' קכ"א' דכאב כמכה' לזכות
כמ"ש הח"ן ע"ט' ועוד ראיתי התם שרואה תמיד על ידי
כאב וכלל כאב אינה רואה' כיון וסת לזכות א"כ רגלים לזכור
דשחמת מכה הוא' וכן משמע מפשטא דלישנא דמהר"ל
והאורח הביא דרואה לפעמים בלא כאב אף מה דרואה ע'
כאב אינה תולה במכה כיון דאין רגלים כ"כ שרואות משמת
מכה' ולא כמו שהבי' ודבריו האורח בס' קכ"א ע"ט'
א"כ נבד' שרואה כגון טעמים דס' בלא כאב שמתה' לזכות
ולהחמיר אף בשעה שגרסת כאב' ואף שיש לחלק בנ"ד
שהכאב בלא משמת' התשמיש ומשמת' המכה כשה שאלות
הרופאים הדי' מ' מרשיא' בדינו לסמוך ע"ז להקל ואף
שכתב רש"י על זה להקל כמבואר בנהג' בס' קפ' א"כ אינה
יודעת אם הדם בא מן המקור או מן הנד' ומכאן ס' מ"מ הא
הש"ך ס"ך ק"ב שני' עליו וכן משמעות הט"ו שהרי כתב' דני
רגלים עדיף מאשה שיש לה מכה' ואפ"ה פניא שס' דאין
עזלין באשה שמנה' דס' כמי רגלים רק ע' נדיקה
בדרך שכתב רמ"א בס' קכ"א' אף דנמי רגלים ע"כ אינה
מגרסת שדס' בא מן הסקור וק"ל' ואף שהגאון בעל
מ"י בס' קפ' ס"ך' מחזיק דברי רמ"א ש"מ אינו דוחק
דברי הש"ך להפריך קבלת דברי הש"ך מוכרזים כ"כ'
אמנם פ"ה להגיד על הש"ך אמ"ס פה"ס מואר' וזה הא
פואיבא לחימר דס' נדה הוא ולא מיקרי' ס' וכמ"ש בדברי
ספק ספקא בדיו' י"א ע"ט' וכתב המחמת יעקב וכלמ"ס
בקונטרס הספיקות ס"ך ק"ל מדי' ודון' כוונתו למ"ס
שס' דזה לא מיקרי' שס' אחד ונ"ע דאכת' ל"א מתרצה הא
דכתב הש"ך כמ"ס נדיו' כוונתו למ"ס שס' דהיבא דאין
הס' מתהפך לא מיקרי' ס' וזה הס' ג"כ אינו מתהפך
דבאשה מתחיל לומר ספק מן המכה או דס' נדה' ואת"ל
דס' נדה לא תוכל עוד לומר שזה מן הנד'ים בא' ואף הט"ו
פ"ל שס' נדיו' ס' ס' ק"ב דס' שאינו מתהפך לא מיקרי'
ספק ספיקא' אונס' אפס' לומר כוונת הט"ו ללא נדיו'
ס' כוונה להפריך כמ"ס הש"ך נדיו' ס' ס' ט"ו להמענין
שס' אמנם אפס' לחלק בנ"ל וק"ל' אמנם הכר"ח בס'י
ק"י דיו' ורוא' כמ"ס א"ף קני' חשבונו העלו להכריח' כיבא
דאין הס' מתהפך מיקרי' שס' וככתב הרא"ש שכן דעת רוב
הפוסקים' אמנם כלע"ד דלא מיקרי' שס' אחד אף אם לא
יניא כמ"ס המ' בקונטרס הספיקות ס"ך ק' משום דאינא
נפוסקים ונפסקי' מהרא"י כל היבא דהספק הראשון מתיר
יתר מן האחרון והס' אף שהוא משס' אחד' וכתב המ"י
בקונטרס הספיקות ה"ה היבא דהספק האחרון מתיר יותר
מן הראשון' והנה אימקור מקומו וטעם הספק שאל' מן
הנד'ים הוא מתיר הדס' אף לשהות כיוון דלא ה' במקור
כלל' משא"כ בספק שאל' משמת מכה שצמקור רואית
או מכה ספק זה הדס' טעם דמקור מקומו טעם' אמנם
למ"ד מקור מקומו טעור אין ספק האחד שיתיר יותר מחבירו
וזהל' שס' ללא לאו דס' נדה הוא ולא מיקרי' ס' וזה
העוב' מהו' לס' דמקור מקומו טעור אין ספק' ולפ"ו
היבא דרעי' היודעת' מכתה מואה' דא' אינה תולה להקל
אף שאינה מרגשת שדס' בא מן המקור' אלל למ"ד דמקור

שאלות ותשובות השיב ר' אליעזר ושיח השדה

אלה היבא דאינה יכולה לטהר לבעלה לעולם וכן משמע
הכ"ח בתשובתו סי' פ"ד דס"ב ע"ב וע"כ שכתב בזה
במכה אחרת שהיא מתקלקלת על בעלה לא החמירו ובעל
דריסה כתב הכא היבא לחזור הכתמים היחידים לאדומים
ראוי להחמירו ולא היא מתקלקלת על בעלה מאחר
שבאותן שגשגו ירוק אתה מטהרה לגמרי כדפרישית סי'
אינה מתקלקלת לגמרי עכ"ל הכ"ח בתשובתו הירידה שמשפ
מדבריו דכא מקורי מקלקלת על בעלה חלה הכא דאינה
יכולה לטהר כלל וזוהי כתב הרשב"א וע"כ הכ"ל דהיבא
היא מתקלקלת על בעלה לא החמירו הא היבא היא יכולה
לטהר לפרקים אף בזמן מרובה אינה תולה במכה דלא
מיקרי מתקלקלת על בעלה אמנם דברי הכ"ח שם
נע"כ מ"ש שם בעמוד ד' מהקדא דמלתא כו' ואם יודעת
בבירור שיש לה טהרה במקום שמונחת שם הכתמים כו' אפילו
היו הכתמים האלו דם גמור מתחלתו ועד סופו תולה במכה
ומותרת לבעלה אע"פ שאינה יודעת שטחיה מוניא דם
כו' אמאי תולה במכה אשה זו הא הוא בעצמו כתב למעלה
אשה זו לא מתקלקלת על בעלה ויכולה לטהר כעת שמונחת
כתמים שגשגו דבריו דק"ל גמ' סי' פ"ד ע"כ ע"כ לא
אוכל להניח דבריו דק"ל שם נדע דכ"ל הוא דלא כקשה
לרשב"א דס"ל דלעולם תולין במכה אפילו באשה לאין
להוסיף אפילו באשה שאינה יודעת שטחיה מוניא דם
דא"כ לא תהי' טמאה לעולם אלא ודאי כדפרישית והמעין
בהרשב"א בתשובתו דק"ל ע"כ יראה שלא ירד הכ"ח לבסוף
דעתו וכוונתו של הרשב"א והעיקר דהרשב"א לא חש לקושי
זו דא"כ לא תהי' טמאה לעולם וקדתי וסמכת על המעין
בכדק באשד שאינה נוגע לכ"ח דהוא לבעלה דהרשב"א בת"ח
הכ"ל מוסיף דאין תולין במכה אלא היב' דאינה יכולה לטהר
לבעלה לעולם כו' א"כ אמנם ענה"ש ר"פ התנוקות לא
משמע כן אלא שם הא' אמרין אפילו באשה שהחמירה להיות
רוצה מתמתט שמיש א"כ לא מכה תולה בעצמה כו' כלומר
א"כ למה נתייחס גבי דם בתולין כו' דמשני דנוקט בעילת
מטה ופורש וזהו לא תירץ דאני דם בתולין אע"פ שהתרפאו
לא אמרו במי שרואית דם מחמת יחשניש שאין לה שעת
הכשר ואחיה אוסרה לעולם כמ"ש הרשב"א הכ"ל ע"כ
ט"ל אף דאינה אוסרה איסור עולם שיכולה לטהר אפ"ה
תולה במכה ומשמעות הפוסקים סתומת לשונם
משמע אף דיכולה לטהר תולה במכה וטהרה לבעלה
ואף בתשובת פני יהושע חלק ד' סי' א' ק"י ע"כ ע"כ
כתב בזה"ל דאם אתה אומר כן אתה אוסרה לבעלה לעולם
משמע דוקא היבא דאינה יכולה לטהר כלל כמ"ש לעיל כ"ל
בזה לתרץ להסדרים ש'היר' באשה שיש לה נוסת קבוע שלא
בשעת נוסתה אפילו היבא דלית לה מכה וכתב דיש לסמוך
על זה בגדול דין שלא היתה יכולה ג' כלשהר לבעלה כלל
כמפורש בהשאלה אבל היבא דיש לה טהרה אף דיכולה
לטהר י"ל דהפני יהושע מורה להרא' שדעתה במכה
ואמנם יש לפקפק בנ"ש ד' ע"ב במ"ש בזה"ל א"כ מנ"ל
להמרדכי לפרש ונאמנת אשה כו' לפ"ד ענין אחר הוא כו'
ולפי"מ הוא ענינו לעיל בראש העמוד בזה"ל משמע
דראיתו מדקתני שממנה יבא דם לא ירעתי מה זה שכתב
מנ"ל הכ"ל וקדתי כי אין כאן טקסון נחזור לענינו דאף
הפני יהושע ס"ל במכה שדרכה להוניה דם תולה במכה
ואף היבא דיכולה לטהר א"כ יש לנדר בנ"ל להקל
עוד יש לנדר להקל בנ"ל מנ"ש הפ"ד ע"ב ע"כ דאין המקור
טעם מהן הקורה עד שרגש שטחיה ממנה דם מן המקור
אבל היבא דאינה מרגשת דהם בא מן המקור אע"פ
שמרגשת שיבא דם ממנה טהרה היא מן הטהרה אמנם
דרכי של הפני יהושע נכונה ממני מכה סוגי' ב"ש
לא ריתי לפרש שיתירי קננה היריעה מהפיל וכבר תבר
הוא ענינו לגוי' מ"ה הראה וזהו שיתרין כתב הוא ענינו
שהוא דוחק ע"ש א"כ לכאורה קשה להחמירה לסמוך
על מכה אמנם נלע"ד למנוח מזור ותרף להאשה
מדברי הרופאים שאמרו ההיקס והשכל מחייב שמכתה שיש
לה בבית הרחם תהי' סיבה להחף שהרופאים אמרו שאין
להחליט נדבר כללו ברו ודאי מ"ה כיוון שפשוט בשלם
ישנו לנדר להקל וזהו דכתיב הפ"ד סי' ק"י ע"כ ע"כ בזה"ל
ועוד נראה להחמיר מוטעם ס"ס ספק בא מן הנדרי' ספק בא
מן המקור א"כ מן המקור שמה מן המכה דלע"כ דנעלמה

נפרק ד' מהלכות מטמא משכב ומושג דין ט"ו - א"כ חזינן
דהרמב"ם פסק כן וכן אשר יוחנן בדף מ"א ע"כ דמקור
שהיה כשתי טיפי מרגליות טמא טומאת ערב משום דנובע
הדם במקור והדם נגע בה ולפי"ז זכינו לדין דמקור
מקומו טמא ולפי"ז לא בעינן שתדע בודאי שכתה מוניא
דס כנ"ל מטעם דאיכא ס"ס וא"כ דברי רמ"א נכונים במה
שהקיל היבא שאינה יודעת שהדם בא מן המקור לתלות
במכה אף ע"פ שאינה יודעת שמכתה מוניא דם כנ"ל
קטעם ס"ס כנ"ל אמנם נ"ע על הרמב"ם דפ"ד
מהלכות א"כ כתב ג' כלישנא דרבי דנאמנת אשה לומר מכה
כו' שמה יבא דם דמשמע מלישנא דא דבעינן שתהא יודעת
בודאי שמכתה מוניא דם אף דס"ל כרשב"ג דמקור
מקומו טמא אפ"ה מכוונן שמעתת' לדינא כן מכת
ס"ס כנ"ל ונ"ל ד"ל דרמ"א ס"ל דהרמב"ם סובר הא
דקתני נאמנת אשה לומר מכה כו' שממנה יבא דם כו'
היינו היבא שיודעת בודאי שהדם בא מן המקור דאז ליבא
ס"ס והא דלא מוקי היבא דאינה יודעת שבא מן המקור
והי' מתוך בזה קושי' הנ"ל מה שיש לדקדק על הש"ס כל
קושי' הנ"ל דנלע"ד דהרמב"ם חזיל לשיטת' דפסק
כפ"ג מהל' א"כ ממנה ב' דהבא על הקטנה אס דקשה
אני נאמנה על בעלה וס"ל דפיתוי קטנה לאו אונס הוא
וכתב הרב המגיד דליכא לה מסוגי' דפ"ק דכתובת מהא
דאמר ר"א האומר פ"פ מנאית' וכתב הרב המגיד יעקב
בקונטרס הספיקות ס"ק ד' לפ"ד מוכח דהרמב"ם ס"ל
דאף היבא דלית לה כ' ספיקות משא"ל מיתריס"ס ונא"כ אי
מירי הא דקתני נאמנת אשה לומר כו' שממנה יבא דם אף
היבא שאינה יודעת שבה דם מן המקור קשה אמאי
נריכא שתדע בודאי שמכתה מוניא דם הא איכא ס"ס
ואף לרבי דס"ל דמקור מקומו טמא ואין הספיק האחד מקיל
יותר מן האחר והו"ל ספיקות משא"ל הא להרמב"ם הו"
ס"ס אפילו משא"ל אחר לכך הוכרח הרמב"ם לאומרי הא
שממנה יבא דם היינו היבא שיודעת שבה מן המקור וא"כ
אני אף למ"ד מקור מקומו טמא ודוק אמנם אף לפי
מה שפשוט סמוכים לדברי רמ"א הנ"ל מדברי הש"ס הנ"ל
ראית' לסמוך יד חשה האמונות בזה כי רבו החולקים
כמ"ש הביא הש"ך הנ"ל ועוד נלע"ד דפסק מן המקור
פסק מן הנדריס לא מיקרי ספק כלל דבשמעתת' דפרוור
משמע דסכיח טיפין המקור מן הנדריס ומשמע אפילו
שלא בשעת נוסתה וכתב הש"ך סי' ג' נ"ג נ"ה הכ"ח וכאם
הר"ן כל מאי דמסירינן מטעם ס"ס היינו היבא דהאיסור
והיתר שוין אבל היבא דאיכא לפיתול באיסור טיפין
היתר תלינן לחומרא וכן הסברא נותנת היבא דהאחר
סכיח יותר מחמירו לא נכנס בכלל ספק כלל ועוד
לחוד ולהחמיר דהא עיקר היתר לתלות דם מכה הוא
גמור מה דקתני כפ"ה הנקוט נאמנת אשה לומר מכה יס
לי במקור וגם מהא דקתני שם ותולה במכה ויש לומר
כמ"ש הרשב"א באשמרת הבית דף קפ"א ע"ג נ"ה הרמב"ם
דלא תלינן במכה ספק דרייתא אלא לענין שאינה בכלל
רואה שחמת תשמיש אבל מ"ה נריכה לישבו נקי' ומה
שדחה זה הרשב"א שם נלע"ד שאינה דהי' גמורה לכל
המעין בבדק עיני' שם ואף שרוב הפוסקי' פסקו דלא
כהרמב"ם מ"ה נ"ל דיש כמה נדרי' להחמיר כלל' היא
לעשות וזהו הסברא לסניף ועוד מטעם אחר יש לפקפק
דאף הרשב"א בת"ה דף קפ"א ע"ג כמ"ש והי' על הרמב"ם
שהביא ר"י דעכ"פ אין תולין במכה מדק"ל גבי תולין
נועל בעילת מנה ופורש וכתב הרשב"א דאין הנדון דומה
לראי' שאם אחר גבי תולה נכועל את התולה שיש לה
העת הכושר וכשתחי' המכה לא אמרו כדראה דם מחמת
תשמיש שאין לה שעת הכושר ונעלאת אתה אוסרה לעולם
כו' משמע דוקא היבא דאסורה על הנעל לעולם דהיינו
שאינה יכולה לטהר כלל אי תולה בעבתה אבל בנ"ד
דיכולה לטהר לפרקים אף שהוא בזמן מרובה אפשר דלא
תלינן להקל כמו גבי דם בתולין וכ"כ הכ"ח נטי"ד סי' קפ"ו
פ"ה הטור נ"ה דה"ל להשיג על הרמב"ם כמ"ש ועכ"פ אין
תולין במכה וכתב וזהו בזה"ל ולענין הלכה נקטינן
ככל מ"ה הראש והשכימו עמנו האחרוני דבאשה נאסרה
מתקלקלת על בעלה ואחיה אוסרה איסור עולם לא החמירו
ותולה במכה כו' הרי דס"ל ג' דלא תלינן כות' הזה בנכות

לֹא שָׂרִינָן מֵהַיִּטְטָמָה אֵינָנו דְּמֵי תִימָי נִתְּלָה מִן הַמַּכְהָה מְזֻקָּת
דֵּי' הַמִּמְקוֹר אֲבָל הֵיכָל דְּלִיכָא רַגְלִי' לְדַבֵּר כִּי א"כ הִיא
הִיא בְּנִי דְּלִיכָא רַגְלִים לְדַבֵּר לִפְדֵּי הַרְפֹּאִי הִנֵּל' אֲמַנִס
אֲכַתִּי לִכְאֵל סָם כְּמָס לְעִיל דְּיוֹתֵר שְׂכִיחָה דִּם מְקוֹר מִן
דִּם הַנְדְּרִים וְלֹא נִכְנַס בְּכֻלָּא סְפָק כְּלָל וְדוּקָה הִיא שְׂאֵר כְּמָס
הוּא נִעְנֵשׁ וְ"לֹא נִכְנַס בְּדַרְדִּין אִיכָא לְמִימֵר חֻקָּה בִּינּוֹן
שְׂהִיחָה אֲמֹרֶת שְׂדֵרְגַשְׁת שְׂכָא מִן הַנְדְּרִים שְׂאֵר כְּנִבְלָה
אֲמַנִס לִפְדֵּי הַרְפֹּאִי אֶחָד שְׂמַעְתִּי מִמֶּנּוּ פֶה הַמְכֹּרֵז וְהוּא
מוֹמֵחַ שְׂאֵר שְׂדֵעֵתוֹ נוֹטֵה שְׂדֵרְגַשְׁת מִכְתָּה לְהוֹנִיחָא דִּם
לְתוֹן הַמְקוֹר אוֹ לְתוֹן הַפְּרֹדֵר וְאִם נִדְּאָה לְסִמּוּךְ עַל הַרְפֹּאִי
הִנֵּל' דֵּהָא בְּתִיבּוֹ הַפּוֹסְקִים הֵיכָל שְׂדֵרְגַשְׁת מִכְתָּה לְהוֹנִיחָא דִּם
וְלִינן בְּמִכְתָּה אִלִּיכָא דְכִי שְׂאֵר נִשְׁעֵת וְסִתְהוּהוּ רְפֹאִי
מְכֻוֵּנִי דְכִרְיָה שְׂדֵר דְּשֹׁדֵר הַמְכָּה לְהוֹנִיחָא דִּם וְאִם שְׂכֻמִּינ
זִי' קִנְת שְׂרֹפָא ח' אֲמֵר בְּרִיל שְׂמַכְהָ לֹא אִשְׁתַּרְבְּנִי
אִשְׁתַּרְבֵּן עַד תּוֹן הַמְקוֹר רַק תּוֹן הַמְכָּה מִשְׁפָּעִים הַגְדִּים
דִּם וְרֹפֵא אֶחָד אֲמֵר שְׂהַכֵּל מִחִינֵי שְׂמַכְהָ שִׁשְׁלֵה בְּתִי
הַרְחַם תִּהְיֶה סִינָה לֹהֵה שְׂמַכְהָ אִשְׁתַּרְבְּנִי בְּתוֹךְ הַמְקוֹר
עֲנֵנו מ' שְׂנִיחָה שׁוּן בֹּהֵה וְכֹדֵשׁ הִלִּי שְׂרִיחָתִי סְבֵרָא מ'
נִלְוִיה פּוֹסְקִי א"כ נִסְנַלְק סְפָק הַי' וְהִנֵּל' וְאִם שְׂמַכְה
פּוֹסְקִים נִסְתַּפְקוּ אִי מִכְּכִינן שְׂרֹפָא' וְכֹדֵר הַסְכִּימוֹ
הַחֲרוּזִי דִּם מְכִינן אֲרֹפֵא' וְכֵן מִה שְׂהַקְשָׁה הַרָא' שְׂנִשְׁכֹּ
כְּלָל' ס' י' מִנְכַּח כֵּן עַל אֲחֵתוֹ שְׂנִיטָה שְׂעֵה נִכְשָׁה
אֶחָד שְׂהִיחָה מִשְׁכַּח כְּמִין קְלִיפִין י' שְׂדֵר וְהוּא לֹא אֲחִי
לִידֵן יִנְיָח ב' מִלְתָּה דִּם דְּנִיחָה הַתּוֹם בְּתִיחָה נִכְשָׁה
שְׂמַעְתִּי דִּם שְׂכַפְלָת כְּמִין קְלִיפִין אֶחָד קְלִיפִין הַי' שְׂדֵר
ע' אֲתַנְתָּ הַתּוֹם כְּמִיחָה שְׂרִיחָתִי נִשְׁכַּח בְּשׁוּרִין מִעֲלִיל הַכָּא
מִי' י' נִשְׁכַּח מִעֲלִיל לִפְדֵּי אִי לֹא שְׂרִין וְנִכְלִיחָה דְּקֻשִׁי נִשְׁכַּח
מִעֲלִיל לִפְדֵּי דִּם דְּרִכֵּךְ לֹא אִי דְלִמָּח לֹא שְׂנִיטָה וְכִתְבוּהוּ
ו' אִי דְלִמָּח לֹא שְׂנִיטָה תִּימָה דְבִפְדֵּי דִם הַנְדָּה תִּנְיָח לְרַשְׁבִּי
נִשְׁכַּח מִעֲלִיל לִפְדֵּי וְנִשְׁכַּח לֹא אֲשֻׁמוּשִׁין רְנוּתָה טִי' דְּאִפִּילוֹ
לֹא יִתְּוֹר ע' פּוֹסְקִים מִעֲלִיל אֲחָא ע' מִיִּשְׁוֹן עֲמָא לְרַשְׁבִּי
דֵּהָ אִפִּילוֹ לְגַבִּי דִּם חֲשׁוֹן מִיִּשְׁוֹן כ"ס נְבִי שְׂרִין וְאֲקֻשִׁי דֵּהָ
ע' מִיִּשְׁוֹן נִימֹח טִי' שְׂפֹרִין דֵּהָ אִפִּילוֹ אֲחִי לְרַבֵּן
דְּבִי מִעֲלִיל לִפְדֵּי מִיִּשְׁוֹן ע' דִּם אֲחָא לֹא חֲשִׁיב דִּם לְרַבֵּן עַכְלָה
הַחֲסוּפֹת וְנִלְפִעַנֵד דִּרְשִׁינָא ס' דֵּהָ בְּשִׁרְגַשְׁת וְנִכְלִיחָה
דְּקֻשִׁי אֲחָא לֹא יִתְּוֹר עַל שְׂפֹרִין מִעֲלִיל לִפְדֵּי דִּם דְּחֹזֵר ע'
מִיִּשְׁוֹן יִכְשָׁה וְהוּא קְלִיפִין דֵּהָ אֲשֻׁמוּשִׁין רְנוּתָה טִי' דְּאִפִּילוֹ
וְקִלְפֹת דִּם מִשְׁכַּח בְּרֹק דִּם ל' לְרַשְׁבִּי אֲחָא דֵּהָ אֲשֻׁמוּשִׁין
נִמֹח בְּשִׁרְגַשְׁת מִעֲלִיל מִיִּשְׁוֹן יִכְשָׁה מ' אֲחָא נִפְדֵּי דִּם
הַנְדָּה דִּם יִכְשָׁה מ' אֲחָא רַק הֵא דְּשִׁרִינָן כְּשָׂא נִתְמַשְׁכֹּע'
מִיִּשְׁוֹן יִכְשָׁה מ' אֲחָא דִּקִּים לְהוֹא לְחִמְכִּים כְּשָׂא נִתְמַשְׁכֹּע'
יִכְשָׁה הוּא וְלֹא דִּם כְּדִקְשָׁה נִכְשָׁה אִלִּיכָא דִּם אֲחָא כְּשָׂא
נִימֹח בְּרִי הוּא וְלֹא דִּם וְכִתְבוּ הַחֲפִרִים מ' אֲחָא דִּקִּים לְהוֹ
אִי דִּם הוּא אִי הוּא נִימֹח מ' אֲחָא כֵּן ל' דִּרְשִׁינָא דְּלִפְדֵּי עַלִּיחָה
ס' דֵּהָ לֹא נִימֹח בְּשִׁרְגַשְׁת מִעֲלִיל מ' אֲחָא דִּם יִכְשָׁה הוּא
וְנִשְׁכַּח לֹא נִפְדֵּי מִתּוֹרֶת דִּם יִכְשָׁה אֲחָא לִפְדֵּי מִיִּשְׁוֹן וְדוּקָה
הֵיטֵב וְכֹדֵר נִלְפִעַנֵד לִיִּשְׁכָּה דֵּהָ אֲחָא טִי' דֵּהָ לִפְדֵּי פ' ב'
מִשְׁכַּח מִשְׁכַּח וְנִשְׁכַּח מִשְׁכָּה ל' דֵּהָ בְּתִיחָה טִי' דֵּהָ אֲחָא
לִשְׂרִין וְנִכְלִיחָה וְנִסְתַּלְק בְּרֹק דִּם שְׂהִיחָה טִי' דֵּהָ לִפְדֵּי דִּם
דְּרִכֵּךְ כֵּן וְק' אֲחָא אֲמַנִס מִיִּשְׁוֹן עַל לִכְשֹׁרֵה דֵּהָ אֲחָא
הוּ

דס עתה מולך עמודס נדה כתיבתו מן המקור וכן הסדר
טתנת לפי מ"ש הולב ס' מ"ט דהמקור מל"ה רסודיא ראי'
ע"ב ארובה יע"ש וכין דהוא מל"ה דס ע"ב כשינא דס מן
המכה שבמקור מולך עמודס נדה והנה לפ"ה מה דהוית
מהר"ם מלובלין ס' ק"א בראיות בר רות דאף נכדה שבמקור
ענמותולין לטהר קשה אמאי הא ע"כ מולך עמודס נדה וכל
כפירוש ריטו שטאון סהבית הרא"ש בפ"ג והובא בפני יהושע
ס' ו' העלה שם מדבריו הפני יהושע וכל הכא דרואה דס
בדרך שאין דרכן של נשים לראות כך אע"פ שהא דס נדה
טהורה היא יע"ש מ"כ ר"ל אף שהדס שינא ממכה שבמקור
מולך עמודס נדה מ"מ אין דרכן של נשים לראות כך
טהורה ונע"ה והנה דברי ר' ששון הג"ל מאוד נפלא בעיני
ד"ל דבהא ופליגי ר' אובדן דר"ל סבר דרבה של אשה לראו'
דס בחתיכה וכין דרמהה בדרך שגם אר"ל לראות טמאה
כו' ופליגי ר' אובדן בטעמא דקרא דר"א ס' דמעטין
שפותר נטעס הפסקה וכן חתיכה היא דאין הדס נוגע
בבשרה אבל חי פלו פלוי שפיר קרונן בה בבשרה ורבנן ס' ל'
טעמא דמעטין שפותר טעום שאין דרבה של אשה
לראות כך וכן חתיכה נחם אפילו פלוי לפי שאין דרבה של
אשה לראות כך כו' עכ"ל ונ"ע דא"כ למה קאמר בש"ס
דר' אליעזר סבר דדרבה של אשה לראות דס בחתיכה דלמא
אף ר"א ס' ל' דאין דרבה של אשה לראות דס בחתיכה דס
דר"א ס' ל' טעמא דמעטין שפותר הוא מטעם הפסקה
וכן בתוך החתיכה אבל הכא דפלו פלוי טמאה אף שאין
דרבה של אשה לראות כך מהיכי ייתי נסרה ורבנן ס' ל'
דטעמא דמעטין שפותר מאן שאין דרבה של אשה לראו'
כך ואף בחתיכה שכליה דס ופלו פלוי טהורה טעום שאין
דרבה של אשה לראות כך ונ"ע ע"כ נלפענ"ד דזה
פשיטא לה"ס דבין ר' אובדן רבנן ס' ל' הכא שאין דרבה של
אשה לראות כך טהורה דהא הנרייתא דפ' בל"ה דרואה דס
מחמת מכה טהורה וכן בפרק תנוקת דתני דקולה במכתה
וגאמנת אשה לטור מההו' נ"ע כהנא בלי טעום מולך
משמע דאית' אלי"ה דכ"ע אף אלי"ה דר"א והתם ע"כ
הטעם מטעם דאין דרך האשה לראות כו' וכל' אמנא
אכתי יא לפקפק ולארעית' להאריך וק"ל והנה אף אס
ניכל באשה זו לומר שתתלה במכתה מה שראות שלא
בשעת וסותה מ"מ מה שראות נג' ימים הראשונים של
הו"ע נקי' אינה יכולה לתלות במכתה דבעינן שיהיה
שפסקס המקור בראיתא נגה' ס' ק"ה אף אינינא
דמכתה הוה מכה שידוע שנוניאה דס מ"מ אינה תולה
במכתה נג' ימים הראשונים הג"ל כדעת הש"ך שם ס' ק"ב
דלא כדעת רמ"א שם וכדעת המנחת יעקב שכתב שאין
דבריהם' חוכרתי' לפסוק כרמ"א ונלפענ"ד ראי' דבריו
הש"ך מה' דאיתא בפ"ב דף ט"ז ע"א אף רואה דס מחמת מכה
אפילו בתוך ימי נדתה טהורה דבר' רש"ג רני אומר אס יא
לה וסת' חוששת לבשרה מאי לאו כהא קמפלגי דמס' וסתות
דאורייתא ומס' וסתות דרבנן אמר רבינא לא דכ"ע ס' ל'
וסתות דרבנן כו' ורש"י ז"ל פירש בתוך ימי נדתה כלומר
בתוך הימי' שהיא לאוהה לראות בהם דהיינו שעת וסות
ויא' לדקדק על פירש"י דפ' דאף גע' וסתה טהורה לרשב"ג
א"כ וכל' פלוגתא לא תהי' נדה והלא קודם מכה הוה לה וסת
ואף שתרנו התום' דבר זה כר' ומוס' כו' מ"מ נלענ"ד לתקן
בענין אחר וגם קשה הלא בשעת וסתה צריך לפרוש אפילו
מטהורה ומהיכי ייתי תהי' זו עדיפא מטאה דתהי' מותרת
אפילו בשעת וסתה וכבר הרגש הוה הרש"א בתורת הבית
דף קפ"א ע"כ יע"ש ומה שתיקן שם הוא דוחק לפענ"ד גס
דוחק הוא לומר שיקרא התנא לימי וסתה ימי נדתה שמעול'
לא מנינו לשון זה והוה לי' להנא לומר אפילו בתוך ימי וסתה
טהורה כמו הלשון שאמר רבי בסיפא אס יא לה וסת' כו' ע"כ
נלפענ"ד הא דקתני בתוך ימי נדתה סיינו ימי נדה ממס'
ורבותא אשמעינן אף בימי נדות שאומר פאהר עשר יומי'
שכן נדה לנדה שזאת הימי' היא בחזות טהרה בראיתא
כפ' בנות כותי' דף ל"ח ל"ט וכלת' וילה רנה הש"ס לומר
דמס' וסתות דאורייתא וא"כ אס יא לה וסת' הרי היא כדאי
טמאה מדאורייתא בשעת וסתה והואיל וחוששת לבשרה
מדאורייתא וחזק מעיינה פתוח וכשכל זה בעינן שיפסוק
דס המקור לגמרי ואשה זו רואה דס תמיד לפיכך אינה
תולה בבמכתה כלל וס' וסתות דרבנן וא"כ לא הוחזק

שאלות ותשובות השיב ר' אליעזר ושיח השדה

1234567

להקדיש כלל לתלמי' במכתה דקסיה' אחר' ימי ליבנה כ"ל. ודבר זה נפתח בקטני' קטני' עבה ממתי' קטן ערך כמוני אשר דן לפני דבתי בקרקע פני כנשתי כבשי לרחמנה לבי נעי' ר' אליעזר איבע' בני' מדרשא ונסתיים בגדול'ס הורים ומורים משפטים ישרים ישרים דרכי' דקיים ילכו דהו' גבורה של תורה תורה היא כלמוד אני גרין עדיין למודעי' נמודעי' רבא לאורייתא יקרה היום ב"ב מנחם תק"כ לפ"ק פה ק"ק זלמן ז"ל ליפשיץ הקטן אלעזר בלחמי' מוהר"ש זלמן ז"ל ליפשיץ חב"ד לעם ה' פרוש לרב לחמשול תורה נק"ק אוסטראווי' המפוארה לפני' נישאר לעל הקה"ל ועל התמורה לע"ע פה ק"ק נייאויט לפ"ס הדמוי' נדמה וחזור ונראה ראיית פנים בעורה עורתה' בגבורים גבורתה של תורה זו * * * שברה * * *

1234567

שעינה פתוח לכך תולה במכתה ומותרת לנעלה שלף בשעת וסתר אכל בשעת וסתר נרין לפרוש ממנה אף למ' ד' וסתר דרכן דלא עדיפא משהורה כ"ל. וגם שטעם וכל לעולם לא תהי' טמאה כמ"ש התוספות ו' לטמאה עומאת שבעה ואף שלא תוכל לספור ו' נקי' י"ל דגבי אשה ו' דלא' לה לספור ו' נקיס לא החמירו על' ואוקמה ארין תורה שאין נריכה לספור ו' נקי' כשרואה ו' בשעת וסתר רת טמאה טמאת שבעה ואח"כ תולה במכתה וטובלת ומותרת לבעלה או ד"ל משום דבשעת שבעה הברייתא דרואה דם מהוות מכה עדיין לא החמירו בנות ישראל לישב ו' נקיס דלקמן דק"ס ע"א ר' ירמיה חידש דין זה דבנות ישראל החמירו על ענין כו' ותקנתא דרבי הנוכר שם לא הי' רק במקום שאין בני תורה ואין להקשות אף למ' דוכחות דרבנן מ"מ לסדרת החוס' וכמה פוסקים הנמשכים אחריהם דם' ל' דאשרינן וכל לעולם לא תהי' טמאה ונאמת סברא מעלייתא היא ועל כרחק ראתה וא"כ הוחזק מעיינה שהרי פתוח ונריכה שתפסוק דם המקור ואמאי תולה במכתה וטהורה י"ל משום הא דבעינן שתדע שפסק דם המקור כתב הט"ו משום דבא להוסיף מחוקתו הטומאה הקודמת והיינו חוקה של מעיינה פתוח וא"כ כיוון דקי"ל וסתות דרבנן ולא אמרינן חוקה אורח בומנו בא אף בשעת וסתר טמאה פסוק דלא' כלל תהי' טמאה לעולם מ"מ כיוון דלעולם ליכא שעה מבוררת אימת ודאי ראתה משה' לא בעינן שתדע שפסק דם המקור כיוון שלא יתגדרה חוקת טומאה אפילו שעה אחת ודומה לזה כתבו התוס' בפ"ק דחולין דף י"א ע"א ובפ"ק דנהר דף נ' ע"ב ד"ה דאיכא ריעותא דכל חוקה שלא בתגורה ולא יודעה אפילו שעה אחת לא חולין כתר' ויובאו ב"ב ד' ס' פ"א. ועפ"ז כל ליישבה הא דחיתא בתשובה מהר"ל סי' ר"נ ו"ל ומ"מ בין עונה כו' דבאותו התשובה הקיל שלא בשעת וסתר כו' למ' דוכחות דרבנן ולכאורה הוא תמוה מאד מה חילוק יש שלא בשעת וסתר דאורייתא או דרבנן אדרבא אם וסתות דאורייתא אמרינן אורח בומנו בא וקיל שלא בשעת וסתר אכל לפ"ד נחא דאורייתא דאורייתא לא מקילינן כיון וסת לוסת עד שתדע שפסק דם המקור כ"ל משא"כ למ"ד וסתות דרבנן ונאותה התשובה שייך היכא שאינה יודעת אם פסק דם המקור ומדי דברי כמ"ש התוס' והפוסקים שבעת וסתר טמאה משום דא"כ לא תהי' טמאה לעולם אכתוב מה שתמוה לפענ"ד גרע"א כס' קפ"ז סעיף ה' חשבת מדבריו דאף אשה שאין לה וסת תול' במכתה מן התורה וסתר אף דרואה תמיד דם ולא אמרינן דא"כ לא תהי' טמאה לעולם משום דהיא טמאה בעונה צינני' מלמד ל"ל י"ס ובס' קנ"א הביא תשובת שהרי"ל שהחמיר באשה שאין לה וסת משום דא"כ לא תטמאה לעולם ולא ס"ל הכרח דהא חתומא מל' יוס' ל' ל' יוס' כתב ה"מ בסי' פ"ה בתשובה ונ"ע נחזור לטענינו אף דמדברינו הנ"ל עולה ונוכר דכחילה האלה לחלות במכתה אם היא אינה רואה בתוך ג' נקי' הראשונים מ"מ לבי' מהסס לסמוך על הרופא' האומרי' לפי אומדנא לשפוט בשכלם ואי' שוקל ואי' סופר המגדלות לילך בגדולות ונפלאות דרכי הפוסקים המחולקי' בזה אם יש להסו' ארברי הרופאים והאריכו בזה האחרוני' בפרט הפני יהושע בספרו שו"ת ותשובת עב"ה ותשובת הכ"ח והפ"מ ותשובת ש"ת ס' ס"ה והוסיף הפ"ח דיש לחוש היכא דהוכיח רחוקה מן המקור אף דהמכה משפיע דם לתוך המקור יש לחוש דכולע בשאר דברי' תחילה ואח"כ למקור וזה דם נדה גמורה כו' ולדעתנו כיון אל האשת נזה וכדושה לזה קנת כתב הח"ן בס' מ"ו ואף דמדברי רופאים הנ"ל משמע שהמכה בתוך הרחם מ"מ השני רופאים מכחישים וא"ו בקנת דבריהם אהנס נואס דיש צד נזה להקל שהרופא ח' אמרי' יותר מהסבר לומר שבא דרך הפרוור ולא בא למקור כלל יש לגדר להקל קנת ועוד שאומרת האשה שיוצעת דם בא מן מכתה ולא דם נדה ויש להקל מש"ס רמ"א בנהגת סי' קפ"ז סעיף ד' מ"מ ע"ו איני כדאי לסמוך דבת צובת פני יהושע סי' י"א תמה על רמ"א בזה ולפענ"ד הנמוכה והקטנה אל עין הקורא דנרין נכונה ומהגם שהאשה הנ"ל חסרון ידיעה אגלה ליהע בידור הדברים הנ"ל נוספה רק אטעמא הנ"ל יש לגדר ולהקל ולסמוך על דברי' שלא בשעת וסתה דהיינו נאותן הימי' שאין דרכה

תשובות

הנאמן מהר"י אב"ד דק"ק מין הנ"ל על שאלתי ותשובתי כ"ל. נשאר מעל יען שהתנגדתי נגדי' הי' שיד הנחורים והסגנים היו ידס במעל' נהיות כשהגיעו שני שאלות ותשובות בדבר ממני אולי כתב וקרי כלשון חבה מרוב חסירות עיטור ועיטוף סופרים כחשונם נגבו ממנו השני שו"ת ונעלמו ממנו גללן אף שהאיר מול עבר פני הטהורים וקורא ס נקרי ונכתב לפוס דהיטא היו דברי' אכלו דברים ומחוררים מ"מ לא הי' הזמן מסכים עמנו לעיין בדבר היטב היטב דק להשיב על נפשי וכוונת אה"ו שנעלמו ממנו ונראה אולי על הב"ד לשלח לו ידי שניות מדברי' סופרים דברים ככתבים ואלישיס עינו פקדוהו וכל דברי' להסיגי על ראשון ראשון דק שאלת לו דברי' ככתבים באגרת בקורת הראשונים ויען שגלתי גשוא הקנה קן קולמסא וקן מגילתא עפה שני קונטרסים גדולים ונכונה חבל על לאבדן מנוי שו"ת אחת שגלתי לו דברים כנוסס וכודה ליראיו בדברי' ר' אלעזר שאין כירי עוד העתק מתשובה אחת שגלתי לזבאותו הפעם רק. העתק משאלתי ותשובתי הנ"ל באגרת כירי גללן מנעתי פרי עטי לשלח לו דברי' שנית :

שו"ת

בני ידידי זיוהאדומסאדי חמדת ותפארת ישראל קמהוללה כולו כליל היא העולה הרב המאה"ג פרישא וקדישא קדוש ואמר לו קול הכתוב לחיים ארוכים ל"ע פ"ה כק"ש מוהר"ר ישראל נרי' נזילאיכנה אב"ד דק"ק דין ודק"ק הדמר והעדינות שנדרשתי לל' שאלוני :

שאלה ג'

שפעת גמלי טעונים ברכה מאלקי המערכה וזמשי' זה יוסף אלקי פעמים ככה אדם' לאה אדם' מר אהא אבי אבי רבכ ישראל הודי ותפארת הרב המאה"ג הנאון המפורסם ערונת הכוסס פרישא וקדישא קדוש הוא בהוויתו יהא לעד לגמלי ישראל נ"ע פ"ה כק"ש מ' אליעזר נ"ל לעד נגח גללן חוץ הנה אהו' אדם' מר אבי בקשתי לכתוב ל' תשובה על השאלה המצויר למטה בגדון אשה א' מהדמר וזה החלי' :

נדרשתי

לל' שאלוני בדבר אשה שיש לה וסת קבוע מל' יוס' לל' יוס' אף שמקורו דא' לה באב נגד הכליות וגם נהגדי'ס באב גדולות מיד וגם לפעמים יש לה באב למטה מטיבורהאן במקור לידוע ונודאי דאין לה באב וכשעה ששפנת לפנתי יש לה באב ולפעמים אין לה וכשי' לה באב אז מנאית בתוך הספל על השתן טיפי דמיס ולפעמים חול ועל החול כמו טיפי דמיס וגם תמצא תמיד בתוך הספל קרשן והוא כעין חתכות קטנות דם נקדש הנקרא כל' פולכר וגם זה הוא כשמרגשת באב ואז כמו שנמצאים כל' בתוך הספל כן נמצאים על עד הבדיקה שלאחר השתנה ע"ג העד מלמעל דוקא ולא נראש ואלא נהגדי'ס דהיינו לפעמים הקרסי לחוד ולפעמים החול ועליהם טיפי דמיס ולפעמים חול ודמיס גרידא ולפעמים טיפי דמיס לחוד וכשנודחח